

PASTORAČNÍ INSTRUKCE PRO BRNĚNSKOU DIECÉZI K UVEDENÍ DOSPĚLÝCH DO KŘEŠŤANSKÉHO ŽIVOTA

Jedním ze základních úkolů křesťanského společenství je hlásat evangelium a skrze křest dávat život stále novým generacím. Proces radikálního obrácení člověka ke Kristu a postupného přijetí víry i křesťanského způsobu života se nazývá *uvedení do křesťanského života* (dále „iniciace“). Toto uvedení se uskutečňuje skrze odpovídající formaci, vrcholí přijetím iniciačních svátostí (křest, bířmování a eucharistie) zpravidla o Velikonoční vigílii a vede ke stále hlubší účasti na životě církve.

Křesťanská iniciace dospělých probíhá podle liturgické knihy *Uvedení do křesťanského života*, která vyšla v českém vydání v roce 1987. Je nutné řídit se všemi jejími předpisy a doporučeními. Tato instrukce jen upřesňuje některé aspekty křesťanské iniciace v podmínkách naší diecéze.

Čl. 1. Instrukce se týká osob od čtrnácti let věku. Katechumenát pro děti školního věku (7–14 let) má svá specifika a je podrobně popsán v 5. kapitole knihy *Uvedení do křesťanského života*.

Čl. 2. Za celý proces iniciace je zodpovědný farář, spoluodpovědnost pak má celé farní společenství. Zájemce o poznání Krista přijímá s otevřeností a lidskou přívětivostí, katechumeny doprovází modlitbou a účastí na jednotlivých obřadech a nově pokřtěným usnadňuje vstup do společenství věřících.

Čl. 3. Farář dbá, aby celý proces iniciace (od prekatechumenátu až po mystagogii) byl sestaven z těchto tří obsahových pilířů:

- konkrétní život ve společenství,
- nauka – katecheze (biblická zvěst, vyznání víry, slavení víry, život z víry),
- zkušenost modlitby.

Období prekatechumenátu

Čl. 4. Farář každoročně v době velikonoční informuje o možnosti katechumenátu.¹ Pozve zájemce o poznávání víry na společná setkání (přizpůsobí se podmínkám farnosti a počtu zájemců). V těchto setkáních je vhodné mluvit o významu katechumenátu a jeho průběhu, především však hlásat evangelium, aby v těchto lidech mohla uzrát touha následovat Krista a požádat o křest. Uchazeče představují a doprovázejí ručitelé (budoucí kmotři), kterým je doporučeno, aby se těchto setkání také zúčastňovali.

Čl. 5. Už v této době je vhodné zjistit kanonický stav zájemců a jejich případná předchozí manželství (viz čl. 16), aby jim nebyl neuváženě slibován křest, který by pak bylo nutné odložit.

Čl. 6. Farář dbá na to, aby žadatel nebyl vybízen přijmout křest pouze z důvodu uzavření manželství s katolíkem.²

Období katechumenátu

Čl. 7. Zodpovědnost za průběh katechumenátu má farář podle místa kanonického bydliště katechumena. V případě, že katechumen započal prekatechumenát v jiné farnosti než ve farnosti svého kanonického bydliště, může katechumenát probíhat tam. Farář této farnosti sdělí tuto skutečnost faráři podle místa bydliště katechumena.

Čl. 8. Farář může pověřit vhodnou osobu, aby tuto přípravu vedla. Pověřená osoba by měla vynikat správnou naukou, svědectvím křesťanského života a pedagogickými schopnostmi.

Čl. 9. Období katechumenátu začíná liturgickým obřadem, ve kterém je žadatel přijat mezi katechumeny. Obřad přijetí zpravidla vykoná farář ve svém farním kostele nebo na jiném posvěceném místě, kde se předpokládá slavení svátosti křtu.³

Čl. 10. Obřad přijetí do katechumenátu vykoná farář při mši svaté nebo při bohoslužbě slova buď o 1. neděli adventní (či v 1. adventním týdnu), nebo o 3. neděli velikonoční (či v týdnu po této neděli).

Čl. 11. Rozhodnutí o termínu a způsobu přijetí do katechumenátu je ponecháno na uvážení faráře s ohledem na situaci katechumena.

Čl. 12. Farář katechumena nejpozději jeden měsíc po jeho přijetí do katechumenátu zašle oznámení místnímu ordináři.⁴

Čl. 13. Potvrzený formulář⁵ at' je až do křtu uchován ve farní evidenci katechumenů.

Čl. 14. Náplní katechumenátu je systematická katecheze, seznamování s praxí křesťanského života a modlitby, vhodné obřady (především bohoslužby slova) a přijímání odpovědnosti za šíření evangelia.

¹ Forma oznámení je variabilní (ohlášky, farní webové stránky, přípravy na křest dětí či snoubenců, kde někdo ze žadatelů je nepokřtěný, Noc kostelů...). Důležité je sdělit datum začátku setkávání, vhodným se jeví čas po prázdninách (září, říjen).

² Překážku rozdílnosti náboženství může za splnění podmínek dispenzovat ordinář.

³ Nikomu není dovoleno, kromě případu nutnosti, udílet bez náležitého povolení křest na cizím území, i kdyby šlo o jeho podřízené (kán. 862 CIC).

⁴ Formulář *Oznámení o přijetí do katechumenátu*.

⁵ Formulář *Oznámení o přijetí do katechumenátu*.

Čl. 15. Minimální počet setkání katechumenátní přípravy je třicet a minimální délka katechumenátu je jeden rok. Pokud je třeba z nějakého důvodu dobu katechumenátu zkrátit, musí být tato skutečnost zdůvodněna v žádosti o rozhodnutí ordináře.⁶

Čl. 16. Při zvažování o udělení svátosti křtu je nutné brát ohled na konkrétní situaci katechumena, zvláště co se týká manželství či existujících faktických soužití s partnerem. Pokud katechumen žije v nesezdaném soužití či v manželství, které buď není platné z přirozeného práva (prvé manželství bylo manželstvím dvou nepokřtěných, následoval rozvod a katechumen žije v druhém manželství), nebo ho z jiných důvodů nelze konvalidovat ani sanovat, je nutné se po zjištění těchto skutečností co nejdříve obrátit na místního ordináře (pokud tak již neučinil na formuláři *Oznámení o přijetí do katechumenátu*), který rozhodne o dalším postupu.⁷

Období očišťování a zasvěcování

Čl. 17. Do tohoto období se vstupuje obřadem zařazení mezi čekatele křtu. Tento obřad vykoná diecézní biskup v katedrále při bohoslužbě 1. neděle postní, na kterou jsou zváni všichni katechumeni diecéze se svými kmotry. Po bohoslužbě se koná osobní setkání všech čekatelů křtu s ordinářem.

Čl. 18. Období očišťování a zasvěcování je spojeno s postní dobou, kdy je příprava zaměřena k přijetí svátostí a uskutečňují se všechny obřady uvedené v knize *Uvedení do křesťanského života* (skrutinia, předávání pokladů církve, ...). Spíše než na katechezi je tento čas zaměřen na duchovní obnovu a očištění srdce i mysli, a to nejen katechumena, ale i celého farního společenství.

Přijetí iniciačních svátostí

Čl. 19. Nejpozději čtrnáct dní před zařazením mezi čekatele křtu farář písemně⁸ požádá o rozhodnutí diecézního biskupa ohledně udělení svátosti křtu osobě starší 14 let.⁹

Čl. 20. Přijetí iniciačních svátostí se zpravidla uskutečňuje ve farnosti katechumenů o Velikonoční vigílii. Pokud je třeba z nějakého důvodu udělit křest mimo řádný termín, musí být tato skutečnost zdůvodněna v žádosti o rozhodnutí.¹⁰

Období mystagogie

Čl. 21. Období, kdy nově pokřtěný vniká do hloubky tajemství přijatých svátostí (křtu, biřmování a eucharistie) a naplno poznává život společenství věřících, se nazývá mystagogie. Je to přechod od mimořádné zkušenosti křesťanské iniciace k řádnému a trvalému životu s Kristem. Hlavním projevem mystagogie jsou tzv. mše za nově pokřtěné. Důležité také je připravit tyto nově křesťany k přijetí svátosti smíření.

Čl. 22. Farář zajistí, aby setkávání nově pokřtěných pokračovala po udělení křtu alespoň v délce celé velikonoční doby.

Čl. 23. Je doporučováno, aby nově pokřtění měli na sobě při liturgii po celý velikonoční oktáv bílé roucho (např. bílá šerpa přes rameno).

Čl. 24. Vedoucí Diecézního katechetického centra je zodpovědný za koordinaci katechumenátu v diecézi. Katechetické centrum připravuje materiály pro přípravu ke křtu, zajišťuje odbornou pomoc a případné konzultace.

Čl. 25. Tato instrukce nabývá účinnosti o první neděli adventní 29. 11. 2015.

V Brně dne 2. 11. 2015

Čj. Ep/1119/2015

Ing. Jiří Doffek, Ph.D.
kancléř

Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle
diecézní biskup brněnský

⁶ Formulář *Žádost o rozhodnutí diecézního biskupa ohledně udělení svátosti křtu osobě starší 14 let*.

⁷ Pokud katechumen žije v civilně uzavřeném manželství s osobou nepokřtěnou v katolické církvi a toto manželství je pro oba dva manželství prvním (tedy v manželství přirozeně platném), není třeba jejich manželství po křtu zplatňovat. Totéž platí v případě, kdy katechumen žije s katolíkem/katoličkou v manželství platně uzavřeném v katolické církvi (s dispensí od překážky různosti náboženství).

⁸ Formulář *Žádost o rozhodnutí diecézního biskupa ohledně udělení svátosti křtu osobě starší 14 let*.

⁹ Viz kán. 863 CIC.

¹⁰ Formulář *Žádost o rozhodnutí diecézního biskupa ohledně udělení svátosti křtu osobě starší 14 let*.